

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการและปัญหาการรับบริการสารสนเทศของนักศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดฉะเชิงเทรา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของนักศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดฉะเชิงเทรา

นักศึกษาทั้ง 2 หลักสูตร สายสามัญและสายอาชีวศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 16-25 ปี โดยนักศึกษาสายสามัญส่วนใหญ่มีอาชีพลูกจ้าง และนักศึกษาสายอาชีวศึกษาส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป

สถานที่พบกลุ่มที่นักศึกษาสายสามัญส่วนใหญ่ คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ส่วนนักศึกษาสายอาชีวศึกษาส่วนใหญ่พบกลุ่มที่โรงเรียน

นักศึกษาสายสามัญและสายอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียม ส่วนนักศึกษาที่เคยรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียมส่วนใหญ่รับชมรายการฯ ในช่วงวันอาทิตย์ และเห็นว่าเป็นประโยชน์มากเนื่องจากได้รับความรู้เพิ่มเติม นอกเหนือจากการเรียนที่ศูนย์การเรียนรู้

ส่วนกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้การสอนที่นักศึกษาสายสามัญและนักศึกษาสายอาชีวศึกษาส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ การสาธิตหรือฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน และการจัดนิทรรศการ

2. ความต้องการรับบริการสารสนเทศของนักศึกษา

2.1 ความต้องการบริการสารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า นักศึกษาสายสามัญส่วนใหญ่ต้องการหนังสือพิมพ์รายวันในระดับมาก และนักศึกษาสายอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ต้องการหนังสือวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ความต้องการบริการสารสนเทศประเภทสื่อโสตทัศน พบว่า นักศึกษาสายสามัญส่วนใหญ่ต้องการเทปวีดิทัศน์ ในระดับมาก และนักศึกษาสายอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ต้องการสไลด์ ในระดับปานกลาง

2.3 ความต้องการบริการสารสนเทศประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า นักศึกษาสายสามัญส่วนใหญ่ต้องการอินเทอร์เน็ตในระดับมาก และนักศึกษาสายอาชีพต้องการซีดีมัลติมีเดียในระดับปานกลาง

2.4 ความต้องการบริการสารสนเทศประเภทวัสดุอุปกรณ์ประกอบการปฏิบัติงาน อาชีพ พบว่า นักศึกษาสายสามัญส่วนใหญ่ต้องการคอมพิวเตอร์และพิมพ์ดีดในระดับมาก ส่วนนักศึกษาสายอาชีพมีต้องการคอมพิวเตอร์ และพิมพ์ดีด ในระดับปานกลาง

2.5 ความต้องการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียมของนักศึกษาสายสามัญส่วนใหญ่ต้องการให้จัดส่งตารางเวลาการออกอากาศโทรทัศน์เพื่อการศึกษาล่วงหน้าก่อนเปิดเทอม อยู่ในระดับมาก และต้องการให้บันทึกเทปหรือวีดิทัศน์เพื่อบริการนักศึกษา ที่พลาดโอกาสชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษาสายอาชีพส่วนใหญ่ต้องการให้จัดส่งตารางเวลาการออกอากาศโทรทัศน์เพื่อการศึกษาล่วงหน้าก่อนเปิดเทอม และต้องการให้บันทึกเทปหรือวีดิทัศน์เพื่อบริการนักศึกษาที่พลาดโอกาสชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ในระดับปานกลาง

2.6 ความต้องการบริการสารสนเทศอื่น ๆ ในศูนย์การเรียน พบว่า นักศึกษาสายสามัญส่วนใหญ่ต้องการบริการแนะแนวการประกอบอาชีพ และบริการแนะแนวการศึกษา อยู่ในระดับมาก ส่วนนักสายอาชีพต้องการบริการแนะแนวการประกอบอาชีพ ในระดับปานกลาง

3. ปัญหาการรับบริการสารสนเทศของนักศึกษา

3.1 ปัญหาการรับบริการสารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า นักศึกษาสายสามัญและนักศึกษาสายอาชีพส่วนใหญ่มีปัญหาสื่อสิ่งพิมพ์มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ ในระดับปานกลาง

3.2 ปัญหาการรับบริการสารสนเทศประเภทสื่อโสตทัศน์ พบว่า นักศึกษาสายสามัญและนักสายอาชีพส่วนใหญ่มีปัญหาสื่อโสตทัศน์มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ ในระดับปานกลาง

3.3 ปัญหาการรับบริการสารสนเทศประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า นักศึกษาสายสามัญและนักศึกษาสายอาชีพส่วนใหญ่มีปัญหา คือ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มีน้อย ในระดับปานกลาง

3.4 ปัญหาการรับบริการสารสนเทศประเภทวัสดุอุปกรณ์ประกอบการปฏิบัติงาน อาชีพ พบว่า นักศึกษาสายสามัญ และสายอาชีพส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ วัสดุอุปกรณ์ประกอบการปฏิบัติงานอาชีพมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ

3.5 ปัญหาการรับบริการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของนักศึกษาสายสามัญส่วนใหญ่มีปัญหา คือ มีเวลาว่างไม่ตรงกับเวลาการออกอากาศในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษอาชีวส่วนใหญ่มีปัญหาไม่เข้าใจเนื้อหาบทเรียนจากการชมรายการ ในระดับปานกลาง

3.6 ปัญหาการรับบริการสารสนเทศอื่น ๆ ในศูนย์การเรียน พบว่า นักศึกษาสายสามัญและนักศึกษอาชีวส่วนใหญ่มีปัญหา คือ ป้ายประกาศข่าวประชาสัมพันธ์ไม่ชัดเจน ในระดับปานกลาง

4. เปรียบเทียบความต้องการการรับบริการสารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญและนักศึกษอาชีว

4.1 นักศึกษาสายสามัญมีความต้องการบริการสารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่านักศึกษอาชีว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 นักศึกษาสายสามัญมีความต้องการบริการสารสนเทศประเภทสื่อโสตทัศนมากกว่านักศึกษอาชีว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 นักศึกษาสายสามัญมีความต้องการบริการสารสนเทศประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่านักศึกษอาชีว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.4 นักศึกษอาชีวมีความต้องการบริการสารสนเทศประเภทวัสดุอุปกรณ์ประกอบการปฏิบัติงานอาชีรมากกว่านักศึกษาสายสามัญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.5 นักศึกษาสายสามัญมีความต้องการบริการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมากกว่านักศึกษอาชีว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.6 นักศึกษาสายสามัญมีความต้องการรับบริการสารสนเทศอื่นๆ ในศูนย์การเรียนมากกว่านักศึกษอาชีว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.7 นักศึกษาสายสามัญมีความต้องการรับบริการสารสนเทศโดยรวม มากกว่านักศึกษอาชีว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยเปรียบเทียบความต้องการการรับบริการสารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญและนักศึกษอาชีว พบว่า นักศึกษาทั้ง 2 หลักสูตรมีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 1 ความต้องการการรับบริการสารสนเทศศูนย์การเรียนนอกโรงเรียนของนักศึกษาสายสามัญแตกต่างกับนักศึกษอาชีว

5. เปรียบเทียบปัญหาการรับบริการสารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญและนักศึกษาสายอาชีพ

5.1 นักศึกษาสายสามัญมีปัญหาการรับบริการสารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่านักศึกษาสายอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 นักศึกษาสายสามัญมีปัญหาการรับบริการสารสนเทศประเภทสื่อโสตทัศนมากกว่านักศึกษาสายอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 นักศึกษาสายสามัญมีปัญหาการรับบริการสารสนเทศประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่านักศึกษาสายอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.4 นักศึกษาสายสามัญมีปัญหาการรับบริการสารสนเทศประเภทวัสดุอุปกรณ์ประกอบการปฏิบัติงานอาชีพมากกว่านักศึกษาสายอาชีพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.5 นักศึกษาสายสามัญมีปัญหาการรับบริการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมากกว่านักศึกษาสายอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.6 นักศึกษาสายสามัญมีปัญหาการรับบริการสารสนเทศอื่น ๆ ในศูนย์การเรียนมากกว่านักศึกษาสายอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.7 นักศึกษาสายสามัญมีปัญหาการรับบริการสารสนเทศโดยรวม มากกว่านักศึกษาสายอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยเปรียบเทียบปัญหาการรับบริการสารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญและนักศึกษาสายอาชีพ พบว่า นักศึกษาทั้ง 2 หลักสูตรมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 2 ปัญหาการรับบริการสารสนเทศ ศูนย์การเรียน นอกโรงเรียนของนักศึกษาสายสามัญแตกต่างกับนักศึกษาสายอาชีพ

6. การเปรียบเทียบความต้องการการรับบริการสารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามสถานที่พบกลุ่ม

6.1 ความต้องการประเภทสื่อสิ่งพิมพ์แตกต่างกันตามสถานที่พบกลุ่มของนักศึกษา อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ หนังสือวิชาพื้นฐานวิชาชีพ หนังสือวิชาโลกของงานอาชีพ หนังสือวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิต จุลสาร และแผ่นพับประชาสัมพันธ์ศูนย์การเรียนหรือข่าวสารทั่วไป

6.2 ความต้องการประเภทวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานอาชีพแตกต่างกันตามสถานที่พบกลุ่มของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ อุปกรณ์เสริมสวย และ อุปกรณ์เย็บผ้า

6.3 ความต้องการบริการสารสนเทศในศูนย์การเรียนรู้แตกต่างกันตามสถานที่พบกลุ่มของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ บริการยืมวัสดุอุปกรณ์ประกอบการปฏิบัติงานอาชีพ บริการแนะแนวการประกอบอาชีพ และบริการแนะแนวการใช้ห้องสมุดหรือแหล่งวิชาการในห้องอื่น

7. การเปรียบเทียบความต้องการการรับบริการสารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามสถานที่พบกลุ่ม

7.1 ปัญหาการรับบริการสารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์แตกต่างกันตามสถานที่พบกลุ่มของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ สิ่งพิมพ์ไม่ทันสมัย และมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ

7.2 ปัญหาการรับบริการสารสนเทศประเภทสื่อโสตทัศนแตกต่างกันตามสถานที่พบกลุ่มของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ โสตทัศนไม่ทันสมัย

7.3 ปัญหาการรับบริการสารสนเทศประเภทวัสดุอุปกรณ์ประกอบการปฏิบัติงานอาชีพแตกต่างกันตามสถานที่พบกลุ่มของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ วัสดุอุปกรณ์ประกอบการปฏิบัติงานมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ

7.4 ปัญหาการรับบริการสารสนเทศในศูนย์การเรียนรู้แตกต่างกันตามสถานที่พบกลุ่มของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการลงทะเบียนหรือความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการศึกษา

8. ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษา

8.1 นักศึกษาสายสามัญส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนหรือเปิดอบรมการใช้คอมพิวเตอร์มากที่สุด รองลงมา คือ ความต้องการสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้เพิ่มมากขึ้น และความต้องการให้เพิ่มเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อให้บริการแก่นักศึกษา และส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องสื่อสารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ ไม่ตรงกับความต้องการ ไม่ทันสมัย และมีจำนวนไม่เพียงพอมากที่สุด รองลงมา คือ มีปัญหาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อความต้องการ และจำนวนของผู้เรียน และมีปัญหาเรื่องบุคลากรหรือครูผู้สอนไม่มีความรู้ ความเข้าใจเพียงพอในวิชาที่สอน

8.2 นักศึกษาสายอาชีพส่วนใหญ่มีความต้องการให้เพิ่มจำนวนจักรเย็บผ้า เพื่อให้บริการแก่นักศึกษามากที่สุด รองลงมา คือ ต้องการให้เพิ่มจำนวนเครื่องพิมพ์ดีดเพื่อให้บริการแก่นักศึกษาและความต้องการให้เปิดการสอนเย็บเสื้อผ้าสตรีหลักสูตรต่อเนื่อง และส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องเครื่องพิมพ์ดีดชำรุด เสียหาย ต้องการให้ปรับปรุงแก้ไขมากที่สุด รองลงมา คือ มีปัญหา

เกี่ยวกับสถานที่จัดการเรียนการสอนมีความคับแคบ ไม่เรียบร้อย และมีปัญหาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อความต้องการและจำนวนของผู้เรียน

9. แนวทางการพัฒนาการให้บริการสารสนเทศแก่นักศึกษา

การเสนอแนวทางการพัฒนาการให้บริการสารสนเทศแก่นักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ และนักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีวฯ ได้นำผลการสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของความต้องการและปัญหาการรับบริการสารสนเทศของนักศึกษา โดยเรียงลำดับความสำคัญจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย ดังนี้

9.1 ความต้องการบริการสารสนเทศจากมากไปน้อย โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยจำนวน 10 อันดับ เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการให้บริการสารสนเทศตามลำดับ ดังนี้

นักศึกษาสายสามัญมีความต้องการคอมพิวเตอร์มากที่สุด รองลงมา คือ บริการหนังสือพิมพ์รายวัน หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย หนังสือวิชาพื้นฐานวิชาอาชีวฯ บริการอินเทอร์เน็ต เครื่องพิมพ์ดีด บริการแนะแนวการประกอบอาชีพ บริการแนะแนวการศึกษา หนังสือเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และเทปวีดิทัศน์ ตามลำดับ

นักศึกษาสายอาชีวฯ มีความต้องการวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ปฏิบัติงานตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีมากที่สุด รองลงมา คือ หนังสือวิชาพื้นฐานวิชาอาชีวฯ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ดีด บริการแนะแนวการประกอบอาชีพ บริการยืมสื่อสิ่งพิมพ์ บริการซีดีมัลติมีเดีย หนังสือพิมพ์รายวัน บริการอินเทอร์เน็ต และหนังสือเรียนโลกของงานอาชีวฯ ตามลำดับ

9.2 ปัญหาการรับบริการสารสนเทศ ตามลำดับปัญหาจากมากไปน้อยโดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยจำนวน 10 ลำดับ เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการให้บริการสารสนเทศตามลำดับ ดังนี้

นักศึกษาสายสามัญมีปัญหาเรื่องเครื่องคอมพิวเตอร์บริการแก่นักศึกษามีจำนวนน้อย มากที่สุด รองลงมา คือ นักศึกษามีเวลาว่างไม่ตรงกับเวลาการออกอากาศรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา วัสดุอุปกรณ์ประกอบการปฏิบัติงานอาชีวฯ มีจำนวนน้อย และชำรุดเสียหาย ไม่เปิดบริการสื่ออิเล็กทรอนิกส์แก่นักศึกษานอกเวลาเรียน นักศึกษาไม่เข้าใจเนื้อหาบทเรียนจากการชมรายการฯ นักศึกษาไม่สะดวกในการเดินทางมายังจุดรับชมรายการฯ สื่อสิ่งพิมพ์มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ สื่อโสตทัศนศึกษาจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ ป้ายประกาศข่าวประชาสัมพันธ์ไม่ชัดเจน และสื่อสิ่งพิมพ์ไม่ตรงกับความต้องการ ตามลำดับ

นักศึกษาสายอาชีวฯ มีปัญหาเรื่องวัสดุอุปกรณ์ประกอบการปฏิบัติงานอาชีวฯ มีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษามากที่สุด รองลงมา คือ วัสดุอุปกรณ์ประกอบการปฏิบัติงานอาชีวฯ มีความชำรุดเสียหาย เครื่องคอมพิวเตอร์บริการแก่นักศึกษามีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อ

ความต้องการ สื่อสิ่งพิมพ์มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ นักศึกษาไม่สามารถเข้าใช้บริการคอมพิวเตอร์ได้ สื่อโสตทัศนมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ สื่อสิ่งพิมพ์ไม่ตรงกับความต้องการ สื่อโสตทัศนไม่ทันสมัย ป้ายประกาศข่าวประชาสัมพันธ์ไม่ชัดเจน และนักศึกษาไม่เข้าใจเนื้อหาบทเรียนจากการชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาความต้องการและปัญหาการรับบริการสารสนเทศของนักศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดฉะเชิงเทรา มีประเด็นในการอภิปรายดังนี้

1. สภาพทั่วไปของนักศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า สถานที่พบกลุ่มของนักศึกษาสายสามัญส่วนใหญ่ คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งแตกต่างจากนักศึกษาสายอาชีพที่ส่วนใหญ่มีสถานที่พบกลุ่มที่โรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานที่พบกลุ่มในแต่ละแห่งมีความพร้อมของวัสดุหรืออุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนไม่เหมือนกัน ซึ่งสถานที่พบกลุ่มที่โรงเรียนอาจจะมีวัสดุอุปกรณ์สำหรับปฏิบัติงานอาชีพพร้อมกว่าแห่งอื่น ๆ จึงเป็นสาเหตุทำให้นักศึกษาสายอาชีพใช้เป็นสถานที่เรียนมากกว่าสถานที่อื่น ๆ

การรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียมของนักศึกษาทั้งสายสามัญและสายอาชีพส่วนใหญ่จะไม่เคยรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียมเลย ทั้งนี้สาเหตุอาจเนื่องมาจากนักศึกษาส่วนใหญ่มีเวลาว่างไม่ตรงกับเวลาการออกอากาศที่ทางจุดรับชมรายการฯ ได้เปิดบริการ และไม่ได้รับตารางเวลาการออกอากาศล่วงหน้าจึงไม่สามารถรับชมรายการฯ ได้ ส่วนช่วงวันที่รับชมรายการฯ ของนักศึกษาที่เคยรับชมรายการฯ ส่วนใหญ่จะรับชมในวันอาทิตย์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุจารี พงษ์ตันสกุล (2540) พบว่า ผู้ชมรายการฯ ส่วนใหญ่จะรับชมในช่วงเวลาว่าง โดยเฉพาะวันศุกร์มากที่สุด แต่มีประเด็นที่สอดคล้อง คือ นักศึกษาที่เคยรับชมรายการฯ จะได้รับประโยชน์จากการรับชมรายการฯ อยู่ในระดับมาก

การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนของนักศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ ส่วนใหญ่ คือ การสาธิตหรือฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน และการจัดนิทรรศการ เนื่องจากหลักสูตรการเรียนการสอนของนักศึกษาทั้ง 2 หลักสูตรนั้น ต้องการให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติเสริมสร้างทักษะในวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะในหลักสูตรสายอาชีพที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริง ส่วนการจัดนิทรรศการนั้นทางศูนย์ได้จัดให้นักศึกษามีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนร่วมกัน โดยเน้นการจัดกิจกรรมตามข่าวสารหรือเหตุการณ์ปัจจุบัน

2. การศึกษาความต้องการรับบริการสารสนเทศของนักศึกษา พบว่า ความต้องการรับบริการสารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ของนักศึกษาสายสามัญส่วนใหญ่ต้องการหนังสือพิมพ์รายวัน รองลงมา คือ หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ส่วนนักศึกษาสายอาชีพต้องการหนังสือวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ รองลงมา คือ หนังสือพิมพ์รายวัน และถ้าแบ่งย่อยเป็นสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษา จะเห็นได้ว่านักศึกษาสายสามัญจะต้องการหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยเป็นอันดับแรก และนักศึกษาสายอาชีพต้องการหนังสือวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันทนา พานูทัต (2531) พบว่า สายสามัญและสายอาชีพจะต้องการสารสนเทศแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ของการเรียน ขณะเดียวกันความต้องการสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่นักศึกษาสายสามัญและสายอาชีพมีความต้องการเหมือนกัน คือ ต้องการหนังสือพิมพ์รายวัน จึงมีข้อสังเกตว่า ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษากลุ่มใด หรือหลักสูตรใด ยังคงต้องการข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้ก้าวทันโลกปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตน พุ่มไพศาล (2528) พบว่า นักศึกษาต้องการความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ที่จะช่วยปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

ความต้องการบริการสารสนเทศประเภทสื่อโสตทัศน พบว่า นักศึกษาสายสามัญส่วนใหญ่ต้องการเทปวีดิทัศน์ และนักศึกษาสายอาชีพส่วนใหญ่ต้องการสไลด์ ทั้งสองหลักสูตรนี้ต้องการสื่อโสตทัศนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาต้องการสื่อโสตทัศนที่มีคุณภาพและมีความทันสมัย และสามารถหาหรือปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของบทเรียนหรือวิชาที่เรียน ดังจะเห็นได้จากข้อเสนอแนะที่นักศึกษาต้องการให้เพิ่มสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็นและมีความทันสมัยมากขึ้น

ความต้องการบริการสารสนเทศประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้น นักศึกษาสายสามัญส่วนใหญ่ให้ความสนใจและต้องการอินเทอร์เน็ตในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทสำคัญที่เป็นแหล่งข้อมูล ความรู้ให้กับนักศึกษา ทั้งยังเป็นที่ยินยชมชื่นชอบในกลุ่มวัยรุ่นอีกด้วย ส่วนนักศึกษาสายอาชีพนั้นต้องการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในระดับปานกลาง และไม่ได้ให้ความสนใจอินเทอร์เน็ตเท่ากับนักศึกษาสายสามัญ

ความต้องการบริการสารสนเทศประเภทวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานอาชีพ พบว่า นักศึกษาสายสามัญมีความต้องการเครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องพิมพ์ดีดอยู่ในระดับมาก นักศึกษาสายอาชีพนั้นจะต้องการวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพที่เลือกเรียน ดังจะเห็นได้จากนักศึกษาที่เลือกเรียนพิมพ์ดีด ก็จะต้องเครื่องพิมพ์ดีดอยู่ในระดับมาก นักศึกษาที่เลือกเรียนตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีก็จะต้องการอุปกรณ์เย็บผ้าในระดับมากเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันทนา พานูทัต

(2531) ที่พบว่าผู้ที่ศึกษาสายวิชาชีพจะมีความต้องการสารสนเทศที่เกี่ยวกับอาชีวศึกษามากกว่าผู้ที่ศึกษาสายวิชาสามัญ

ความต้องการบริการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียมของนักศึกษาสายสามัญและนักศึกษาสายอาชีพนั้น ต้องการที่จะให้ทางศูนย์การเรียนรู้จัดส่งตารางการออกอากาศโทรทัศน์เพื่อการศึกษาล่วงหน้าก่อนเปิดเทอม เพื่อที่นักศึกษาจะได้ทราบเวลาการออกอากาศและเตรียมตัวรับชมวิชาที่ตนสนใจได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุจารี พงษ์ตันสกุล (2540) พบว่า ต้องการให้แจ้งรายการออกอากาศทางหนังสือพิมพ์รายวันล่วงหน้า ทั้งนี้เพราะนักศึกษาจะสามารถทราบวันเวลาการออกอากาศของรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียมล่วงหน้า และสามารถเตรียมตัวรับชมรายการได้ตามความต้องการ

ความต้องการบริการสารสนเทศอื่น ๆ ในศูนย์การเรียนรู้ พบว่า นักศึกษาสายสามัญและนักศึกษาสายอาชีพล้วนส่วนใหญ่ มีความต้องการบริการแนะแนวการประกอบอาชีพและการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิต น้าสมบูรณ์ (2538) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้มีการแนะแนวอาชีพและการศึกษาต่อ และงานวิจัยของแสงจันทร์ อินทนนท์ (2534) พบว่า นักศึกษามีความต้องการบริการแนะแนวอาชีพมากและมีความพึงพอใจในการจัดบริการสารสนเทศเกี่ยวกับอาชีพใหม่ ๆ หรืออาชีพที่น่าสนใจ

3. การศึกษาปัญหาการรับบริการสารสนเทศของนักศึกษา พบว่า ปัญหาการรับบริการสารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ของนักศึกษาสายสามัญและนักศึกษาสายอาชีพนี้อาจมีปัญหาและข้อเสนอแนะที่ไม่แตกต่างกันในเรื่องสื่อสิ่งพิมพ์มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรา สังข์ศรี (2540) และวารีทิพย์ อินบัว (2535) พบว่า นักศึกษามีความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาทางด้านสื่อที่มีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการและไม่มีความทันสมัย ทั้งนี้ทางศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ควรจะพิจารณาในเรื่องการจัดบริการสารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ให้เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษาด้วย

ปัญหาการรับบริการสารสนเทศประเภทสื่อโสตทัศน พบว่า นักศึกษาสายสามัญและนักศึกษาสายอาชีพนี้อาจมีปัญหาในเรื่องสื่อโสตทัศนมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาต้องการสื่อโสตทัศนที่มีคุณภาพและมีความทันสมัย และสามารถหาซื้อหรือปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของบทเรียนหรือวิชาที่เรียน ดังจะเห็นได้จากข้อเสนอแนะที่นักศึกษาต้องการให้เพิ่มสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็นและมีความทันสมัยมากขึ้น

ปัญหาการรับบริการสารสนเทศประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า นักศึกษาสายสามัญและนักศึกษาสายอาชีพนี้อาจมีปัญหาในเรื่องจำนวนคอมพิวเตอร์ที่มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทั้งนี้เนื่องจากทางศูนย์มีบริการเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา

ดังนั้นทางศูนย์ควรแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ พร้อมทั้งต้องแนะนำสถานบริการคอมพิวเตอร์หรือสถานบริการอื่น ๆ นอกเหนือจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนเพียงแห่งเดียว

ปัญหาการรับบริการสารสนเทศประเภทวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานอาชีพ พบว่า วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันทนา พานูทัต (2531) คือ จำนวนสารสนเทศที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อการใช้

ปัญหาการรับบริการรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียม พบว่า นักศึกษามีเวลาว่างไม่ตรงกับเวลาการออกอากาศ นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องอื่น ๆ คือ ไม่เข้าใจเนื้อหาบทเรียนจากการชมรายการและไม่สะดวกในการเดินทางมายังจุดรับชมรายการฯ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทางศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดฉะเชิงเทรายังมีงบประมาณไม่เพียงพอในการติดตั้งจุดรับชมรายการฯ ให้ครอบคลุมความต้องการของนักศึกษาตามพื้นที่ต่าง ๆ ได้ทั่วถึง ดังจะเห็นได้จาก ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาที่ต้องการให้ทางศูนย์การเรียนติดตั้งจุดรับชมรายการฯ เพิ่มขึ้น และให้มีการบันทึกเทปวีดิทัศน์การสอนจากรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ปัญหาที่พบส่วนมาก คือ ผู้ที่มารับชมรายการฯ จะพบความขัดข้องของจุดรับสัญญาณ ดาวเทียมที่ไม่สามารถแพร่ภาพออกอากาศรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาได้ ทั้งนี้ต้องปรับปรุงตามที่ผู้นิเทศภายในระดับจังหวัดฉะเชิงเทรา (2543) ได้สรุปผลการดำเนินงานนิเทศว่า ด้านการรับชมรายการฯ ประเมินผลรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง

ปัญหาในการรับบริการสารสนเทศอื่น ๆ ในศูนย์การเรียน พบว่า ทั้งนักศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ พบปัญหาเกี่ยวกับป้ายประกาศข่าวประชาสัมพันธ์ไม่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวาริททิพย์ อินบัว (2535) พบว่า ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลให้มากขึ้น และการบริการข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับแผ่นพับประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอ กิจกรรมและข่าวสารข้อมูลอยู่ในระดับน้อย เจ้าหน้าที่ไม่ได้ปรับปรุงรูปแบบการให้บริการข่าวสารข้อมูล ทั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสรุปผลการดำเนินงานนิเทศภายในระดับจังหวัดฉะเชิงเทรา (2543) ที่เห็นว่า กิจกรรมด้านประชาสัมพันธ์ประเมินผลรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

4. การเปรียบเทียบความต้องการบริการสารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญและนักศึกษาสายอาชีพ พบว่า มีความต้องการบริการสารสนเทศประเภทสื่อต่าง ๆ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 1 ความต้องการการรับบริการสารสนเทศ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนของนักศึกษาสายสามัญแตกต่างกับนักศึกษาสายอาชีพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาทั้งสองหลักสูตรต้องการสารสนเทศในแต่ละประเภทแตกต่างกันไปตามธรรมชาติของแต่ละหลักสูตรการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชนินฐา พลผลการ (2544) และงานวิจัยของ วันทนา พานูทัต (2531) ที่เห็นว่าการศึกษาในแต่ละสาขาวิชาไม่ว่าจะเป็นการศึกษาทางด้านสายสามัญหรือสายอาชีพจะมีความต้องการ

สารสนเทศในแต่ละด้านแตกต่างกันตามเนื้อหา วิธีการเรียนในรูปแบบที่ไม่เหมือนกัน จึงทำให้นักศึกษาสายสามัญจะต้องการสารสนเทศที่เกี่ยวกับเนื้อหาจากหนังสือเรียนวิชาการค่อนข้างละเอียดมากกว่านักศึกษาสายอาชีพ ที่ต้องการจะศึกษาเรียนรู้จากสารสนเทศทางด้านวิชาชีพมากกว่าทางด้านวิชาการ ฉะนั้นจะเป็นธรรมดาที่นักศึกษาในแต่ละหลักสูตรย่อมจะมีความแตกต่างในเรื่องของการต้องการสารสนเทศ

5. การเปรียบเทียบปัญหาการรับบริการสารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญและนักศึกษาสายอาชีพ พบว่า มีปัญหาการรับบริการสารสนเทศแตกต่างกันในทุกประเภท ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 2 ปัญหาการรับบริการสารสนเทศ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนของนักศึกษาสายสามัญแตกต่างกับนักศึกษาสายอาชีพ เป็นไปในแนวทางเดียวกับงานวิจัยของชนินฐา ผลการพบว่า นิสิตในกลุ่มสาขาวิชาต่างกันจะมีปัญหาการใช้บริการสารสนเทศแตกต่างกัน เช่นเดียวกับนักศึกษาสายสามัญ มีปัญหาการรับบริการสารสนเทศมากกว่านักศึกษาสายอาชีพในประเภทสิ่งพิมพ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาสายสามัญได้ใช้สื่อประเภทนี้มากกว่านักศึกษาสายอาชีพ ซึ่งเป็นไปตามหลักสูตรที่เรียนที่จะต้องใช้นักเรียนหรือข้อมูลข่าวสารมากกว่า นอกจากนี้ปัญหาการรับบริการสารสนเทศประเภทอื่น ๆ ยังมีความแตกต่างกัน คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ บริการโทรศัพท์เพื่อการศึกษาผ่านคอมพิวเตอร์ และบริการสารสนเทศอื่น ๆ ในศูนย์การเรียน

6. การเปรียบเทียบความต้องการการรับบริการสารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามสถานที่พบกลุ่ม พบว่า นักศึกษาที่มีสถานที่พบกลุ่มที่อื่น ๆ จะมีความต้องการสารสนเทศแตกต่างกันจากนักศึกษาที่พบกลุ่มที่โรงเรียน ห้องสมุด และศูนย์การเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องนักศึกษาส่วนใหญ่ที่พบกลุ่มในที่อื่น ๆ เป็นนักศึกษาสายอาชีพ ดังนั้นจึงมีความต้องการสารสนเทศในบางประเภทแตกต่างจากนักศึกษาสายสามัญ เช่น หนังสือวิชาพื้นฐานวิชาชีพ หนังสือโลกของงานอาชีพ หนังสือวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิต จุลสาร อุปกรณ์เสริมสวย อุปกรณ์เย็บผ้า เป็นต้น

7. การเปรียบเทียบปัญหาการรับบริการสารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามสถานที่พบกลุ่ม พบว่า นักศึกษาที่มีสถานที่พบกลุ่มที่โรงเรียน ห้องสมุด ศูนย์การเรียน และอื่น ๆ มีความแตกต่างกันเพียงในเรื่อง สื่อสิ่งพิมพ์ไม่ทันสมัยและมีจำนวนน้อย สื่อโสตทัศนไม่ทันสมัย วัสดุอุปกรณ์ประกอบการปฏิบัติงานอาชีพมีจำนวนน้อย และไม่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการลงทะเบียนหรือการศึกษา ส่วนปัญหาการรับบริการในประเภทอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ปัญหาที่พบของนักศึกษาจำแนกตามสถานที่พบกลุ่มต่าง ๆ จะพบปัญหาในระดับเดียวกันและเป็นปัญหาที่เหมือน ๆ กัน

8. แนวทางการพัฒนาการให้บริการสารสนเทศแก่นักศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากการวิเคราะห์สรุปข้อมูลการวิจัยเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ได้ดังนี้

8.1 แนวทางการพัฒนาการให้บริการสารสนเทศสำหรับนักศึกษาสายสามัญ

8.2 แนวทางการพัฒนาการให้บริการสารสนเทศสำหรับนักศึกษาสายอาชีพ

แนวทางการพัฒนาการให้บริการสารสนเทศสำหรับนักศึกษาสายสามัญ

1. พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีความรู้ขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ โดยจัด

โปรแกรมการเรียนการสอนหรือเปิดอบรมการใช้คอมพิวเตอร์ให้แก่ นักศึกษาในระดับต่าง ๆ โดยใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่เห็นภาพได้ชัดเจนพอเข้าใจก่อนพบการปฏิบัติจริง แล้วจึงพัฒนาการสอนเข้าสู่ระบบปฏิบัติงานด้วยโปรแกรมต่างๆ ต่อไป และควรจัดให้มีสื่อการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มความรู้ให้แก่ นักศึกษา เช่น โปรแกรมช่วยการเรียนการสอน ซีดีมัลติมีเดียต่าง ๆ และบริการอินเทอร์เน็ตเพื่อเปิดโลกทัศน์ให้แก่ นักศึกษา สำหรับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่ยังไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ ควรจัดหาติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่จำเป็นต่อการใช้งานเพื่อให้บริการแก่นักศึกษาตามความเหมาะสม แต่ทั้งนี้การจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อให้บริการแก่นักศึกษาในแต่ละศูนย์บริการ อาจจะมีปัญหาในเรื่องงบประมาณไม่เพียงพอ ดังนั้นเมื่อให้ความรู้ขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ หรือวิธีการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตแก่นักศึกษาแล้ว ก็ต้องแนะนำสถานบริการคอมพิวเตอร์หรือสถานบริการอินเทอร์เน็ตอื่น ๆ ที่เปิดให้บริการ เพื่อที่ให้นักศึกษาสามารถไปใช้บริการที่อื่น ๆ นอกเหนือจากที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนเพียงแห่งเดียว

2. จัดให้มีสื่อประกอบการเรียนที่เหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียน เพื่อสนองต่อความต้องการของผู้เรียน โดยสื่อสิ่งพิมพ์ที่ให้บริการจะต้องประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นวิชาการเสริมสร้างความรู้ ภูมิปัญญาชาวบ้านให้เหมาะสมกับการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตในแต่ละพื้นที่ที่ให้บริการ ส่วนสื่อโสตทัศน์ต้องมีความทันสมัยและตรงตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน มีการอัดเทป วิดีทัศน์การบรรยายหรือการเรียนการสอนจากวิทยากรในเรื่องสำคัญ ๆ โดยให้ผู้สอนเป็นผู้นำเสนอ และใช้ในการประกอบการเรียนการสอน และเพื่อบริการแก่นักศึกษาที่สนใจจะศึกษา นอกจากนี้ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อโสตทัศน์ควรมีการแลกเปลี่ยนหมุนเวียนทรัพยากรสารสนเทศในแต่ละศูนย์บริการ ให้นักศึกษาในแต่ละพื้นที่แต่ละอำเภอได้รับสื่อสารสนเทศอย่างทั่วถึง

3. จัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น การแนะแนวการประกอบอาชีพ การแนะแนวการศึกษา การฝึกอบรมอาชีพ การจัดทัศนศึกษา การจัดนิทรรศการ เป็นต้น เพราะจากการสำรวจนักศึกษาจะให้ความสนใจและต้องการที่จะให้ทางศูนย์บริการมีการแนะแนวเกี่ยวกับการศึกษาและประกอบอาชีพในระดับมาก ฉะนั้นทางศูนย์บริการควรจัดดำเนินการแนะแนวแก่นักศึกษาที่สนใจจะศึกษาต่อหรือนักศึกษาที่ต้องการคำแนะนำต่าง ๆ เกี่ยวกับศึกษาทุกภาคเรียน ส่วนการแนะแนวการประกอบอาชีพก็ควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากการบรรยายของวิทยากร การจัดนิทรรศการ และการศึกษาดูงาน การประกอบอาชีพเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพต่อไป

4. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม โดยทางศูนย์บริการควรจัดห้องหรือสถานที่ชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียม หรืออาจติดตั้งโทรทัศน์ตามสถานที่พบกลุ่ม เพราะจากการสำรวจ นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียมเลย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากที่บ้านไม่มีเครื่องรับสัญญาณดาวเทียมเพื่อชมรายการฯ จึงไม่สามารถรับชมได้ อีกทั้งนักศึกษาไม่ทราบตารางเวลาการออกอากาศรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียม ฉะนั้นทางศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอจะต้องประชาสัมพันธ์และจัดส่งตารางเวลาให้แก่นักศึกษา พร้อมทั้งติดตั้งเครื่องรับโทรทัศน์ตามสถานที่พบกลุ่มทุกแห่งเพื่อบริการนักศึกษาในวันและเวลาที่มาพบกลุ่ม เพราะเป็นช่วงวันเวลาที่นักศึกษาสามารถรับชมรายการฯ มากที่สุด รวมทั้งควรมีการบันทึกเทปวีดิทัศน์หรือบันทึกเทปคลาสเซทรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียมไว้ เพื่อนำไปให้ผู้เรียนได้ศึกษาทบทวนและเสริมบทเรียน นอกจากนี้ทางศูนย์บริการควรให้ความสำคัญและแนะนำให้นักศึกษารู้จักสื่อรายการวิทยุเพื่อการศึกษาทางไกล เพราะเป็นสื่อทางการศึกษาในรูปแบบหนึ่งที่จำเป็นและมีประโยชน์ต่อนักศึกษา และกลุ่ม เป้าหมายโดยนักศึกษาอาจจะเข้าถึงสื่อประเภทนี้ได้มากกว่าเพราะเครื่องรับวิทยุมีราคาถูกสามารถนำติดตัวไปได้ทุกที่ ฉะนั้นรายการวิทยุเพื่อการศึกษาทางไกลจึงเป็นทางเลือกที่ดีสำหรับประชาชนที่พลาดโอกาสและผู้ที่อยู่ห่างไกล

แนวทางการพัฒนาการให้บริการสารสนเทศสำหรับนักศึกษาสายอาชีพ

1. จัดให้มีวัสดุและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานอาชีพที่จำเป็นให้เพียงพอ และมีความทันสมัย ไม่ชำรุดเสียหาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนและปฏิบัติงานอาชีพของผู้เรียน รวมทั้งเปิดการเรียนการสอนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพเพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะพัฒนาฝีมือและความเข้าใจลึกซึ้งให้แก่ผู้เรียน สำหรับหลักสูตรการเรียนการสอนสายอาชีพนั้นทางศูนย์ควรเปิดหลักสูตรต่อเนื่องในวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อที่จะพัฒนาฝีมือและความเข้าใจลึกซึ้งให้แก่

ผู้เรียน และศูนย์บริการควรเปิดหลักสูตรวิชาชีพอื่น ๆ ที่สามารถนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ เช่น ช่างไม้ ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างซ่อมแอร์ ช่างปูน เป็นต้น

2. จัดให้มีสื่อประกอบการเรียนที่เหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศนเพื่อสนองต่อความต้องการของผู้เรียน โดยสื่อสิ่งพิมพ์ที่ให้บริการจะต้องประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นวิชาการเสริมสร้างความรู้ ภูมิปัญญาชาวบ้านให้เหมาะสมกับการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตในแต่ละพื้นที่ที่ให้บริการ ส่วนสื่อโสตทัศนต้องมีความทันสมัยและตรงตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน โดยให้ผู้สอนเป็นผู้นำเสนอและใช้ในการประกอบการเรียนการสอน ทั้งนี้จะต้องมีบริการแก่นักศึกษาที่สนใจจะศึกษาด้วย นอกจากนี้ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อโสตทัศนควรมีการแลกเปลี่ยนหมุนเวียนทรัพยากรสารสนเทศในแต่ละศูนย์บริการ ให้นักศึกษาในแต่ละพื้นที่ แต่ละอำเภอ ได้รับสื่อสารสนเทศอย่างทั่วถึง

3. พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีความรู้ขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ โดยจัดโปรแกรมการเรียนการสอนหรือเปิดอบรมการใช้คอมพิวเตอร์ให้แก่นักศึกษาในระดับต่าง ๆ และควรจัดให้มีสื่อการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มความรู้ให้แก่นักศึกษา เช่น โปรแกรมช่วยการเรียนการสอน ซิตมัลติมีเดียต่าง ๆ และบริการอินเทอร์เน็ตเพื่อเปิดโลกทัศน์ให้แก่นักศึกษา สำหรับศูนย์บริการที่ยังไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ ควรจัดหาติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่จำเป็นต่อการใช้งานเพื่อให้บริการแก่นักศึกษาตามความเหมาะสม โดยแนวทางการพัฒนาการให้บริการสารสนเทศนี้ สามารถพัฒนาร่วมกับ การให้บริการสารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญได้

4. จัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น การแนะแนวการประกอบอาชีพ การฝึกอบรมอาชีพ การจัดนิทรรศการ เป็นต้น เพราะจากการสำรวจนักศึกษาจะให้ความสนใจและต้องการที่จะให้ทางศูนย์บริการมีการแนะแนวเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในระดับมาก ฉะนั้นทางศูนย์บริการควรจัดดำเนินการแนะแนวเกี่ยวกับการประกอบอาชีพก็ควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากการบรรยายของวิทยากร การจัดนิทรรศการ และการศึกษาดูงานการประกอบอาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพต่อไป จัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้และสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน เช่น การแนะแนวการประกอบอาชีพ การฝึกอบรมอาชีพ การจัดนิทรรศการ เป็นต้น ฉะนั้นศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนควรเป็นหน่วยงานที่เผยแพร่ความรู้และส่งเสริมการผลิตโดยการจัดอบรมเปิดสอนวิธีการผลิต อีกทั้งต้องช่วยประสานงานกับหมู่บ้านในการหาตลาดจำหน่ายให้แก่ผู้ผลิต หรือจัดตั้งสหกรณ์ในหมู่บ้านในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งในการประกอบอาชีพและเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ชุมชนด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการและปัญหาการรับบริการสารสนเทศของ นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. สารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอควรเพิ่มและปรับปรุงการให้บริการสารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษาทั้งหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ และ หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ ได้แก่ หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย หนังสือเรียนวิชาพื้นฐาน วิชาชีพ หนังสือเรียนวิชาโลกของงานอาชีพ หนังสือพิมพ์รายวัน แผ่นพับประชาสัมพันธ์ข่าวสารทั่วไป วารสารและนิตยสาร เป็นต้น ทั้งนี้ต้องเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีความทันสมัยด้วย
2. สารสนเทศประเภทสื่อโสตทัศน์ นักศึกษามีความต้องการเทปวีดิทัศน์อยู่ในระดับมาก ทั้งต้องการให้ทางศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอนันทิกเทปวีดิทัศน์การสอนจากรายการ โทรทัศน์เพื่อการศึกษา และสามารถยืมกลับไปศึกษาที่บ้านได้
3. สารสนเทศประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นักศึกษามีความต้องการให้เพิ่มเครื่องคอมพิวเตอร์ และต้องการให้มีการจัด โปรแกรมการเรียนการสอนหรือเปิดอบรมการใช้คอมพิวเตอร์ ดังนี้ทางศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียนควรจะพิจารณาเพิ่มงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์เพิ่มตาม ความเหมาะสม รวมทั้งจัดหลักสูตร โปรแกรมการศึกษาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์บริการแก่นักศึกษาด้วย
4. สารสนเทศประเภทวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานอาชีพ วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ใน การปฏิบัติงานอาชีพในแต่ละอำเภอมียังไม่เพียงพอต่อความต้องการและการปฏิบัติงาน ดังนั้น ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอควรเพิ่มและจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน อาชีพให้แก่นักศึกษา ได้แก่ จักรเย็บผ้า จักรแซ่กรังคุม เครื่องพิมพ์ดีด โดยเฉพาะศูนย์บริการการ การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอนมสารคามที่มีปัญหามากในเรื่องจักรแซ่กรังคุม ไม่มีบริการ ซึ่งเป็น ส่วนสำคัญในการปฏิบัติงานตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี นอกจากนี้ นักศึกษายังต้องการให้เปิดหลักสูตรต่อเนื่อง ในการเรียนการสอนตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี เนื่องจากชั่วโมงเรียนตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ 90 ชั่วโมง การเรียนไม่เพียงพอต่อความเข้าใจของนักศึกษา รวมทั้งบุคลากรหรือครูผู้สอนไม่มีความรู้ความเข้าใจ เพียงพอในวิชาที่สอน ทั้งหมดนี้จึงเป็นปัญหาที่ทางศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอจึงควรรีบ แก้ไขดำเนินการปัญหาดังที่กล่าวมานี้
5. รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียม ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนควรจัดส่ง ตารางเวลาการออกอากาศรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียมล่วงหน้าก่อนเปิดเทอมให้แก่ นักศึกษา เพื่อที่จะให้นักศึกษาเตรียมตัวหรือรับชมรายการฯ ได้ตามความต้องการและทันเวลา

การออกอากาศ นอกจากนี้ นักศึกษายังต้องการให้ศูนย์การเรียนรู้หรือสถานที่พบกลุ่มมีบริการโทรทัศน์ เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียม ดังนั้นทางศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอควรดำเนินการติดตั้ง จุฬบริการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียมเพิ่มขึ้นให้ครอบคลุมพื้นที่บริการแก่นักศึกษา

6. สารสนเทศอื่นๆในศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอควรให้ความสนใจและแนวเกี่ยวกับการศึกษาและการประกอบอาชีพแก่นักศึกษา โดยเฉพาะในด้านการประกอบอาชีพที่นักศึกษาต้องการรับข่าวสารหรือแนวทางการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น รวมทั้งการแนะแนวการใช้ห้องสมุดหรือแหล่งวิทยาการในห้องถิ่นเพื่อปลูกฝังให้นักศึกษารักการอ่าน และการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับความรู้ต่าง ๆ หรือเรื่องที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

7. ข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอควรที่จะเพิ่มบริการสารสนเทศต่าง ๆ ในรูปแบบของห้องสมุดหรือมุมสารสนเทศในศูนย์การเรียนรู้ สถานที่พบกลุ่มต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับการสืบค้นข้อมูลหรือจัดการปฐมนิเทศเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดหรือแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ในท้องถิ่น เพื่อเป็นการปลูกฝังให้นักศึกษาหรือกลุ่มเป้าหมายได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ เพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันและชุมชนได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของผู้ให้บริการสารสนเทศ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
2. การพัฒนาคุณภาพการให้บริการสารสนเทศของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมการศึกษานอกโรงเรียน
3. การศึกษาบทบาทของห้องสมุดประชาชนของศูนย์บริการการศึกษาอำเภอ
4. ปัญหาและแนวทางการพัฒนารายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม